

Tot o creație colectivă prezintă și „Pistolteatern“ din Stockholm, sub titlul Figurer. De data această, actorul-om se pierde aproape în mijlocul siluetelor de lemn de o formă voit grotescă, mișcate prin mijloace mecanice menite a exprima mecanizarea excesivă a lumii moderne, în care sexul însuși începe să fie manevrat prin mijlocirea electricității. Spectacolul haotic, nu lipsit de forță de impresionare prin presiunea exercitată asupra nervilor spectatorilor, n-are totuși nici un mesaj limpede, nici o valoare artistică deosebită.

În schimb au impresionat reprezentațiile de un evident caracter popular, nesofisticat, ale trupei „El Campesino“ din California, compusă din foști muncitori agricoli mexicani și obișnuită să joace în fața muncitorilor agricoli în timpul grevelor sau al orelor de repaus, însufletindu-i la lupta împotriva exploatării, împotriva mecanizării care-i amenință cu șomajul, prezentându-le scene umoristice instructive.

Bread and Puppet (Piine și păpușă), trupa americană care anul trecut a constituit revelația festivalului, a prezentat anul acesta un spectacol în stilul său obișnuit, combinație de dramă vie cu marionete uriașe, de dans și muzică, de pantomimă și mască, spectacol cu care trupa la ea acasă colindă străzile, exprimând o poziție deschis protestatară la adresa războiului din Vietnam, a exploatării, a numeroaselor dureri umane, prin mijlocirea unei fabule în care mitologia păgînă și cea creștină fuzionează.

Nevoia unui text dramatic de valoare ca bază a spectacolului de teatru s-a făcut totuși simțită în activitatea multor trupe prezente la festival. Am asistat la prelucrări și adaptări după Shakespeare (Iulius Cezar, în interpretarea cam diletantă a unei trupe universitare italiene din Bari), după Brecht (Horații și Curiatii), Alfred Jarry (Ubu rege, jucat cu talent și fantezie de Teatrul școlii superioare de dramă și muzică din Bratislava), Eschyl, Sofocle, piese de autori contemporani ca Megan Terry (o trupă entuziastă și combativă din Cali, Columbia), Arrabal, Grochowiak. Căutări interesante în direcția expresivității vocale am găsit la compania Roy Hart-Speakers-Singers din Londra, care timp de trei ore au prezentat o versiune originală, derutantă și fascinantă totodată, a Bacantelor lui Euripide, care ar merita o discuție separată.

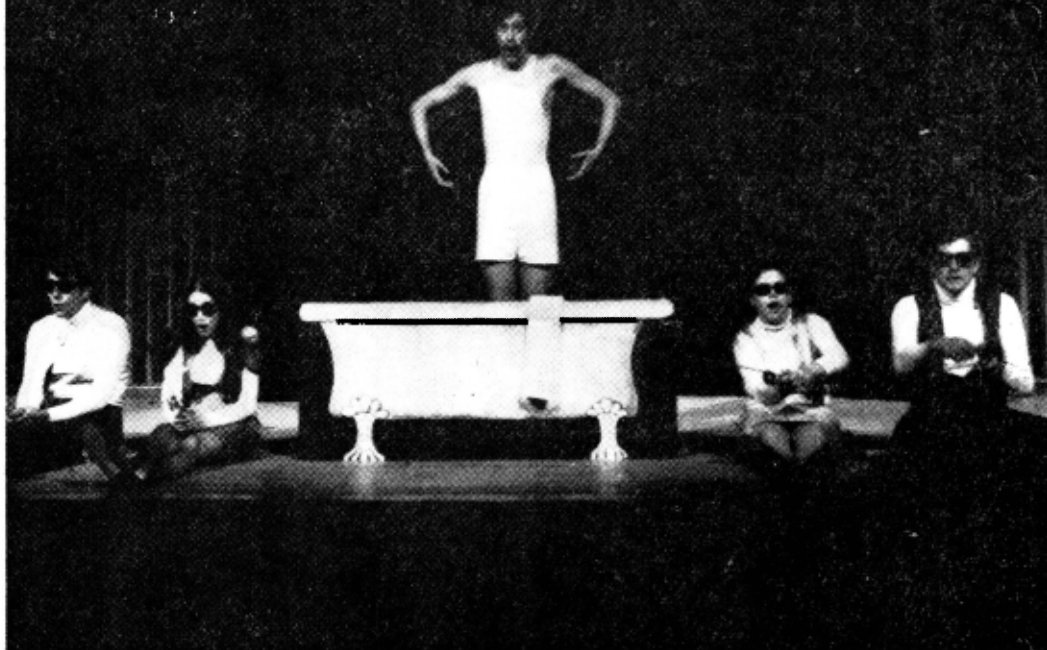
În tot acest vălmășag de spectacole finite și de căutări diletante, de dibuiri, de strigăte și contorsiuni, cu sau fără obiect, spectacolul Teatrului „Nottara“ din București cu Escorial de Ghelderode s-a impus în mod categoric, fiind declarat de gazetele locale, ca și de cele centrale, drept „o lecție de teatru“, „un triumf“, „un spectacol bine pus în scenă și demn de atenție“... „jucat cu sobrietate și cu convingere“.

Cu contradicțiile și luminile sale șovăitoare, cu tinerețea sa oscilînd între maturitate și pubertate, Festivalul mondial de la Nancy deschide poarta spre noi meditații cu privire la rostul activ al teatrului în societatea actuală și la căile de acces ale artei scenice către inima și mintea publicului de azi. Căci sălile, chapiteau-urile și toate locurile de joc pe care orașul Nancy le-a putut oferi zecilor de trupe, erau mereu pline...

Margareta Bărbuță

REÎNTÎLNIRE CU STUDENȚII DIN KANSAS

A devenit tradiție vizita anuală a unei microformații de teatru a universității din Kansas. De fiecare dată alcătuite din alți studenți și sub o altă îndrumare artistică, colectivele transoceanice au vădit o aceeași strădanie spre calitate. Pornind de la ote un montaj de fragmente din dramaturgia americană, ele își concentră preocupările spre a.b.c.-ul măiestriei actoricești; în consecință, celelalte componente ale artei spectacolului erau considerate subsidiare; asta însemna — cu unele excepții — o regie

Scenă din spectacolul „Chicago”

strict utilitară (în cadrul unui realism destul de uzual), rezumată la stabilirea de relații scenice semnificative între câteva personaje caracterizate; o scenografie redusă la minime elemente de mobilier și sugerări de costume; iar grima și efectele scenotehnice erau expulzate.

Echipa care ne-a vizitat recent s-a inserat între aceleași coordonate de studiu interpretativ. Condușă de profesorul Fredric M. Litto (specialist în istoria teatrului, codirector al Centrului internațional de studii teatrale, editor al Buletinului de teatru afro-asiatic, autor al unei consistente antologii de dramaturgie negro-africană anglofonă), formația nu depășea șase studenți. Din trioul masculin (neliniștitul cerebral Doug Wasson, sensibilul și agerul Bruce Levitt, precum și candidul atlet Jerry Koellsted), primii doi s-au înfățișat mai interesați în intenții de autoregie decât în finalizarea actoricească. În schimb, tripleta feminină a prilejuit revelația unor comediene remarcabile. Deosebite aptitudini au subliniat Judy Howell Levitt și Valda Aviks; total aparte ni s-a părut Cherie Shuck, actriță cu o gamă surprinzătoare, excelențând în dramă și în comedie, adaptându-se feluritelor modalități stilistice impuse de felurile fragmente, translând cu ușurință prin cele mai diverse identități — de la tinăra fermecătoare din momentul inițial la arătarea bărbătoasă a „Varietăților”, de la femeia tragică, în toamna vieții (Linda, *Moartea unui comis-voiajor*), la bătrâna senilă, dezarticulată, din *Uisul american*. Cu o fantezie deplină în concepție, asocia acestei înșușiri o exactă materializare, compunând impecabil de la emisie la expresia feței și la mișcare.

În pofida decalajului de calitate dintre termeni, colectivul din Kansas funcționa totuși ca un ansamblu omogenizat prin acuratețea concepțiilor, consecvență față de sar-

Scenă din spectacolul „Oameni și șoareci” de John Steinbeck

cinile scenice și printr-o bună condiție fizică teatrală. Spectacolul debuta chiar cu un fel de antrenament, „Warmup”, un soi de încălzire (vocalize, exerciții de dicție și de gimnastică ritmică). Urmau fragmente din *Oameni și șoareci* (John Steinbeck), *Trezește-te și cîntă* (Clifford Odets) și *Moartea unui comis-voiajor* (Arthur Miller), avînd ca izbutite intermezzo-uri momente solistice ale Valdei Aviks și Judyei Howell Levitt.

Partea a doua — superioară ca împlinire — pornea de la „Varietăți”, un text-canava scris cu inteligență de unul dintre actori (Doug Wasson), dar culmina prin transpunerea unui rezumat al *Visului american* (Edward Albee).

Noțiunea „visului american” era considerată de fapt axială întregului spectacol, în accepțiile ei contradictorii, de aspirații adesea dezise de realitate. Deși diverse, textele selectate se întîlneau în reflectarea acelorași căutări.

Calitatea spectacolului studenților din Kansas ne face să bănuim meritorie montarea din trecuta lor stagiune a *Citadelei sfărîmate* a lui Horia Lovinescu (prima piesă românească reprezentată în S.U.A.). Felul în care i-am văzut manifestîndu-se în întîlnirile cu oamenii de teatru și cu studenții români, aprecierile lor pentru viața teatrală românească ne fac să ne convingem, o dată mai mult, de înfrățirea artei depășind hotarele, să aspirăm spre dezvoltarea acestui fel de legături și să dorim ca prima premieră românească în S.U.A. să fie cît de curînd urmată de altele.

Mihai Dimiu